

Pogovori.

(Dalje.)

G. Zvezdoslava. — Lepo to: vedno več pesnikinj se oglašajo, ki hočejo posvetiti lepi umetnosti, poeziji, svoje dušne moči. Zakaj ne? Kar se posreči eni, zakaj bi se ne tudi drugi? Toda opomniti moramo na rek, ki je že star: poeta nascitur, po naše: poezija dar nebeški! Če se nekaj misli vrže na papir v obliki pesmi — zato še ni vsak, ki to zna, že pesnik — recimo — pesnikinja. Kako je z Vami? „V blagohotno oceno, prosim, blagovolite sprejeti te dve pesmici.“ Poglejmo ju. Prva: Čemu?

Čemu, čemu, srce ubogo
ti žilca vsaka trepeta.
Čemu se dvigaš, burno polješ
ko val nemirnega morja?

Kaj mari ti si prvi čutil
posvetne sreče tajno moč;
da ko jo že objeti meniš,
stojiš iz dalje vanjo zroč!

Kar ti si čutil, to čutilo
je že nebroj jih pred teboj:
„Ne išči sreče v zlobnem svetu,
v višave dvigni se z menoj!“

Zaman so jo iskali v svetu
rodovi neštevilni že, —
Glej, tam v višavah rajskih — v Bogu
se sreče večne veselje!

Najprvo moramo reči, da je tudi žensko srce — srednjega spola, vsaj slovnica ne dela takega razločka, da bi imelo možko biti; zato je to slovničarska napaka, če je srce „čutil“, dasi ne naravna. Tudi je res ubogo srce, če trepeta v njem vsaka „žilca“. Vidite, to so že take hibe, sicer ne srčne, ampak pesniške oblike, ki jih ne bi radi imeli v dobri pesmi. Misel je sicer navadna in večkrat že opevana, a zato ne moremo reči, da bi je ne smeli opevati tudi Vi. Celo lepo je od Vas, da ob takem trepetanju srca Svojega obračate pogled kvišku in se ne izgubite v nezdrave lamentacije, ki srca utešiti ne morejo. To bo morebiti zacelilo tudi rano v njem, ki jo je Vam zadal, kakor izvemo v drugi pesmi „Dekletova osoda“.

Srce mi je tožnost zakrila,
zalila mi solza oko.
Saj on, ki nad vse ga ljubila
oh, danes je jemal slovo!

Zapustil ni kraje domače
in stan si ni drugi izbral.
A — v srcu je sklenil drugače,
globoko mi rano zadal!

Zakaj je slovo jemal, nam sicer pesmica ne pové: na tuje ni šel, stanu družega si ni izbral (mislimo: druge ni vzel) — ampak kratko: drugače je sklenil in to je že dovolj, da tožnost zakrije srce in zalije solza oko dobremu dekletu. Je pač tudi ta skromni

vzdih nekaj „Stimmungslied“ — samo, da bi zašli tudi mi v ono milo čustvovanje — ne bi nas smele motiti zopet slovnične napake. Bi se moralo pač reči: zapustil ni krajev domačih — in si družega stanu ni izbral. A bi morala biti potem tudi rima „drugače“. — Blagohotni smo hoteli biti z oceno, a odkritosrčni tudi. Zato sodite, prosimo, zdaj sami, kako in na kaj Vam je paziti v prihodnje pri pesmah, ki, upamo, vzklijejo iz ozdravljenega srca.

G. A. M. Rostor. Med drugimi — res že skoraj preobilnimi — pismi mladih „pesnikov“ imamo tu tudi Vaše pismo in eno pesem. O pismu ne moremo veliko reči. Zdi se nam le, da je Vaše naziranje za Vaše sedanje stanje, za Vaše razmere precej pesimistično. Svetujemo Vam, da uporabljate pridno čas in gojite tisto, kar imenujete „moja največja duševna zabava“, namreč — uk. V mladih letih ni dobro, če človek sede „na visokega konja“ pa hoče učiti in poučevati druge, pri tem pa zabavljati na tiste, od katerih ima sam pouk. „Klasičnih tepcev“ pride pač mnogo v življenje, da bi pa bil temu vzrok tisti, ki ga navajate Vi — dvomimo. Da bi gledišče dalo „mnogo samostojnosti“? Upamo, da se bodele pozneje kdaj — zavedli. — „Pesem“ dovoljujete, da jo damo v tisk, če nam je všeč. Prosite pa: „da bi ne pustili, da bi Vam v uredništvu besede zamenjavali, predstavljali jih na druga mesta ali celo prena-rejali ritem“, češ: „Eden misli tako, drugi pa drugače.“ Kakšna je neki ta pesem, ki o njej tako samosvestno zahtevate takih pogojev? Denimo jo sem in ne zamenjajmo in ne prestavimo prav ničesar!

Pesem o silnem kralju.

1. Živel je nekdan silen kralj.
Eh, nikdar se nikogar ni bal.
Vladal je on devet gradov,
vladal je on pet zlatih kron
tam na pokrajinah ogrskih.
2. Vzdigne nad njim se knežinja,
roža ljubljanskega polja —;
vladati če devet gradov,
vladati če pet zlatih kron
in silnega kralja srce — —
3. Vodil je vojsko silni kralj,
vodil jo je cel božji dan
zoper lepo knežinjo,
rožo polja ljubljanskega.
A predno je sonce (!) šlo za goro,
kapituliral je pred njo.

No, mi pa ne „kapituliramo“ pred Vami. — Takih pesmi zapojete lahko par kilogramov na dan! Kralj, ki vlada devet gradov — pa pet zlatih kron (morda avstr. veljave), nam ne

imponira preveč — posebno še s kronami „na ogrskih pokrajinah“. Tudi „ljubljan-skega polja“ roža, ki se „nad njim vzdigne“, se nam ne zdi tako interesantna, da bi kapituliral kralj, ki se nikogar ni bal, potem ko cel dan „vojsko vodi zoper njo“. Pomnite: od vzvišenega je le en korak do smešnega. Zdravi ostanite in učite se lepo tudi „od starejših“!

G. X v Lj. „Če sem milost našel v Vaših očeh, prosim, da bi mi povedali vrednost teh dveh pesmic...!“ Vrednost? Menda vendar ne na krone? Kajti da stojite ob strugi Ljubljanice „zamišljen“ in „strmite (!) z očesom u (!) kalno vodo“, da se na vrhu vode „igra veselo valček“, ki se Vam „prijazno naproti (!) smehlja“; da se Vam zdi, da ta valček z Vami čuti in glavico (valček — pa glavica!) povese in tiho molči, — vse to skupaj ni vredno niti ene same krone! — In konec? Valčku želite, naj mu bo vedno sreča mila „doma“ (!) v površju voda (!) ...“

Za tabo ozira
se motno oko,
a z mano žaljuje (!)
Č'lo modro nebo.

Enako se moramo čuditi Vaši bujni fantaziji, ki vidi (v drugi pesmi) gozd tam, kjer ga — ni. Posekali so gozd in zdaj „gola

rebra v zrak moli“ in vi gledate stvari, ki jih v njem več ni. Veste, kaj je gozd — veste, kaj so rebra, pa še gola rebra, ki jih je človeška sila „do kosti obrila (!)“? Kako milo-tužno se bere n. pr. tretja kitica v Vašem „po-sekanem gozdu“:

Vse je tiho, vse mirno.
Niti polh in veverica
Ne prebiva, zajc, srnica,
vse je golo, vse pusto.

Polh in veverica ne prebiva ... zajci in srnice ... vse je golo — vse pusto! Prijatelj, storite trden sklep, da tako pevanje pustite drugim, ki bodo morebiti imeli manj fanta-zije pa več, no! le recimo — pameti. — Iskali ste v nas „človeka, ki bi Vam kaj povedal“. Zato Vam hočemo gotovo le iz prav dobrega namena povedati, da je treba, kakor pri vsakem delu, ki naj je kaj vredno, tudi pri „pesnikovanju“ najprej razsodno, logično, stvarno — misliti! Če tega ni, potem se zve-riži pač par rim, par kitic, o katerih pa mo-ramo le reči: boljše, da jih ni! Ali ste uža-ljeni, hudi ali — hvaležni? Kakor hočete: dobre volje in prijateljske vdanosti nam nikar ne odrekajte! Kaj pa, ko bi se poskusili v prozi? Ker imate domišljijo precej živahno, bi morda kaj dobrega napisali, če bi vam ne delala sitnosti ritem in rima! M. B.

Razpis nagrad.

V 16. št. lanskega letnika smo razpisali tri nagrade za tri izvirne povesti. Preso-jevalci so priznali le povesti I. Selanovi „Na vojvodskem prestolu“ nagrado v znesku 200 kron.

Rokopise, katerim ni bilo možno prisoditi nagrade, vrnemo dotičnim p. n. pisateljem.

Ostali dve nagradi pa **iznova razpisujemo**, in sicer:

1. Za povest v obsegu 7—8 tiskanih pol našega lista — **nagrado 500 kron.**
2. Za povest v obsegu 2½—3 tiskanih pol — **nagrado 200 kron.**

Rokopisi naj se po običajnem načinu pošljejo do 1. oktobra t. l.

Uredništvu „Dom in Sveta“.

P. n. gg. naročnikom „Dom in Sveta“.

Vkljub naši iskreni prošnji je še mnogo naročnikov zaostalo s vplačilom naročnine za lansko leto. — Lepo prosimo, naj p. n. gg. naročniki kmalu poravnajo svoj dolg, ker provzroča izdajanje ilustriranega leposlovnega lista ogromne troške. Uredništvo in upravnništvo lista se trudita, da bi bil „Dom in Svet“ vedno lepši in zanimivejši, zato je tudi opravičeno pričakovati, da bodo p. n. naročniki tem rajši storili svojo dolžnost.

Ker bomo ob kratkem dali natisniti nove naslove za ovitke, prosimo, da nam oni p. n. naročniki, ki želé na svojem naslovu kake izpremembe, to blagovolé sporočiti v najkrajšem času.

Upravnništvo „Dom in Sveta“.